

Sir Ernest Shackleton

(Kilkea, Irlanda, 1874 -
Illa de Georgia del Sud, 1922)

La relativa joventut de les expedicions oceanogràfiques al nostre país i la singularitat d'aquest monogràfic amb motiu de l'Any Polar Internacional han propiciat l'excepció en aquest *Qui era...*, que normalment dediquem a personatges il·lustres de la ciència catalana. L'excepció és per Ernest Shackleton, potser un dels noms més famosos associats a l'Antàrtida, al costat de Robert Falcon Scott i Roald Amundsen.

A la història dels exploradors de l'Antàrtida, els noms d'Scott, Amundsen i Shackleton estan estretament lligats: tots tres volien arribar al pol sud. Primer, Robert Falcon Scott aconseguiria el punt més meridional que ningú hagués trepitjat a bord del *Discovery* (1901-1902). Shackleton formava part de la tripulació. Després, el mateix Shackleton perseguiria l'objectiu a l'expedició Nimrod (1907-1909), quedant-se només a 156 km. El 1911, Roald Amundsen —en competició

amb Scott, que moriria en el viatge de retorn— aconseguiria la fita aprofitant la ruta pionera que Shackleton havia utilitzat.

Tot i que Shackleton hi havia tingut alguna cosa a veure, no havia estat ell qui havia arribat al pol sud. Calia començar una nova empresa: travessar l'Antàrtida a peu. Aquesta vegada ni tan sols s'hi va acostar. El 1914, amb la Primera Guerra Mundial planejant per Europa, i després que el mateix Winston Churchill li digués

que preferia que el seu vaixell servís per a l'expedició i no per a la guerra, van començar el viatge. El gener de 1915, després d'haver-se obert camí pel glaçat mar de Weddell, i a només 160 km del continent, el vaixell amb què navegaven, l'*Endurance*, es va quedar atrapat al gel. Immobilitzats, a l'octubre van haver d'abandonar el vaixell que començava a destruir-se per la pressió del gel. A l'abril de 1916, Shackleton va decidir marxar en un bot amb cinc homes a la recerca d'ajuda. Van ser 17 dies de perill extrem, 1.300 km d'un viatge d'inclemències que finalment va aconseguir arribar a bon port. Però encara faltarien quatre mesos perquè, després de diversos intents, Shackleton aconseguís recollir amb vida els 22 homes de la seva tripulació que s'havien quedat a l'illa Elefant.

Aquesta experiència, lluny de convertir-se en un fracàs, va significar per a Shackleton un retorn heroic a Anglaterra. Les dures condicions que van haver de patir, la seva capacitat com a guia i el seu compromís amb la vida de tot l'equip, van fer que una expedició fallida esdevingués tot un exemple de lideratge en situacions extremes. El 1916, Shackleton era un heroi. Malgrat la popularitat, els problemes econòmics van assetjar l'explorador que no va poder organitzar una altra expedició fins a finals de 1921. Aquesta vegada l'objectiu era circumnavegar l'Antàrtida per mar. Però tampoc va ser possible: el 5 de gener de 1922, Sir Ernest Shackleton moria al port de Grytvike (Geòrgia del Sud) d'un atac cardíac. |

Entre la glòria i el fracàs

Irlandès de naixement, Ernest Shackleton va rebre pràcticament tota la seva educació a Londres, on els seus pares s'havien traslladat amb dos fills i vuit filles. Com era el gran de dos germans, li hagués pertocat seguir la carrera de metge del seu pare, però va decidir ingressar a la marina mercant amb 16 anys. Quatre anys després aconseguia el grau de tinent i als 24 tenia el de capità. Quan va tornar de l'expedició a bord del *Discovery* es va casar amb Emily Dorman, i al retorn de la Nimrod, van atorgar-li el títol de cavaller. Després de l'odissea de l'*Endurance*, si bé és cert

que s'havia fet famós, les coses no li van anar molt bé. La seva salut sempre havia estat dèbil i no podia formar part de l'exèrcit. Com a diplomàtic tampoc se'n va sortir i durant temps es va dedicar a fer conferències sobre el seu fatal viatge, que no feien més que recordar-li la seva frustració. Malgrat els problemes econòmics que encara l'impedié pagar els seus tripulants de l'*Endurance*, va intentar muntar una expedició per arribar al pol nord que no va ser possible. Va ser llavors quan va tornar a dirigir la seva mirada cap al sud, organitzant el seu últim viatge a l'Antàrtida.